

АРХЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
КАНАДСЬКИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ
АЛЬБЕРТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Науково-довідкові видання з історії України

АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
В КАНАДІ

Попередній анотований перелік

Уклав Богдан Кравченко

*До
Першого Конгресу
Міжнародної Асоціації українців
(Київ, 27 серпня - 3 вересня 1990 р.)*

ARCHEOGRAPHIC COMMISSION
OF THE UKRAINIAN ACADEMY OF SCIENCES
CANADIAN INSTITUTE OF UKRAINIAN STUDIES
UNIVERSITY OF ALBERTA

Reference Aids for Ukrainian Studies

CANADIAN ARCHIVAL HOLDINGS
PERTAINING TO THE HISTORY OF UKRAINE

A Preliminary Check-list

Compiled by
Bohdan Krawchenko

KIEV 1990 EDMONTON

АРХЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
КАНАДСЬКИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ
АЛЬБЕРТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Науково-довідкові видання з історії України

АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
В КАНАДІ

Попередній анотований перелік

Уклав
Богдан Кравченко

КИЇВ 1990 ЕДМОНТОН

Короткий анотований довідник, підготовлений директором Канадського інституту українських студій Альбертського університету проф. Богданом Крайченком за пропозицією Археографічної комісії Академії наук УРСР, є першою спробою „інвентаризації“ рукописних зібрань з національної історії, що зберігаються в архівних, бібліотечних, музейних, приватних колекціях за межами України.

Містить лише попередній контрольний перелік інституцій, що мають збірки рукописної україніки.

Охоплює 21 колекцію з двох державних архівів, двох бібліотек та двох громадських організацій.

Переклад з англійської

О.Д.ВАСИЛЮК
В.С.ГОРАКА

Наукова редакція

О.С.РУБЛЬОВА, О.В.ТОДІЙЧУК
(український текст)
П.КЕННЕДІ ГРІМСТЕД
(англійський текст)

Український текст на комп'ютерній системі Macintosh, наданий Археографічній комісії АН УРСР Українським науковим інститутом Гарвардського університету (США), набрала О.Д.ВАСИЛЮК

© Богдан Кравченко
Канадський інститут українських студій
Альбертського університету
Археографічна комісія АН УРСР, 1990

Archival Ukrainian in Canada

The Ukrainian archival legacy has been grossly complicated by the fact that over the centuries Ukrainian lands have been subjected to a variety of political regimes, ruling from the most part from political centres outside Ukraine. Further complicating the archival legacy has been the existence of different - and usually rival - political regimes simultaneously holding or vying for power over traditional Ukrainian lands. These factors have resulted in a tremendous fragmentation of pertinent records and the fact that Ukrainian-pertinent records are invariably found outside the territory presently constituting Soviet Ukraine.

The underlying political shifts, turmoil, and oppression that have characterized Ukrainian history have produced an unusually large-scale emigration of ethnic Ukrainians, and others who have been active in its political and cultural life, from traditional Ukrainian lands. Many emigrants fled empty handed, but others carried with them, or arranged to have transferred, vast quantities of archival materials of origin in or immediately pertinent to the political, economic, scientific and cultural life of the nation they left behind.

Later generations who have become adapted and integrated into the life of their new home often failed to realize the potential historical and cultural value of the fragmentary institutional records, correspondence, and other family papers that found their way abroad. Relatively few groups of archival materials have found their way into public repositories. Undoubtedly many more remain stored in attics or musty cellars, and await discovery and appropriate evaluation and care.

The location, identification, description, and preservation of such materials is an important goal for the newly revived Archeographic Commission of the Ukrainian Academy of Sciences. A coordinated project to locate, appraise, and describe the widely dispersed archival materials of provenance in and relating to Ukraine will not be easily completed. But with the interest and cooperation of individuals from different countries, a growing data base can be formed.

Canada ranks first among nations in terms of the number of Ukrainian settlers abroad. Hence, it is particularly appropriate that it is the first

country to have completed a preliminary survey of Ukrainian archivalia in public repositories. The preliminary list presented here - organized by holding repository - is a modest initial step which may serve as an example and starting point for the projected worldwide survey.

The goal is to provide an identifying annotation with information about the creator of the records or personal papers - or collector in a few cases - so as to identify the type of materials likely to be found. More detailed finding aids - published, unpublished, or in preparation are indicated as appropriate.

In terms of holding repositories, only six institutions are covered, and these only in terms of specifically Ukrainian collections. The repositories are representative - two public archives, two universities, and two Ukrainian community organizations. It is to be hoped that the list will grow, and that the number of deposited collections will likewise increase.

Patricia Kennedy Grimsted (Harvard Ukrainian Research Institute)

Hennadi V. Boriak (Archeographic Commission of the Ukrainian Academy of Sciences)

Canadian Archival Holdings
Pertaining to the History of Ukraine
A Preliminary Check-list

compiled by

Bohdan Krawchenko
Canadian Institute of Ukrainian Studies
University of Alberta
Edmonton, Alberta
Canada

Explanatory Note

This preliminary check-list was prepared at the request of the Archeographic Commission of the Ukrainian Academy of Sciences, Kiev. Its purpose is modest: to begin taking stock of archival holdings in Canada which contain materials relevant to the study of Ukraine's history. Archives dealing with the history of Ukrainians outside the territory of Ukraine are excluded. Special thanks go to the archivists and librarians who provided information. Those knowing of the existence of archives covering an aspect of Ukraine's history are urged to contact the compiler.

Bohdan Krawchenko
Canadian Institute of Ukrainian Studies
352 Athabasca Hall
University of Alberta
Edmonton, Alberta
Canada T6G 2E8

May 1990
(tel: 403-492-2972
fax: 403-492-4967)

Carleton University Library
Ottawa, Ontario
Canada K1S 5B6

* Batchinsky Collection (1885-1978)

Quantity: 115 metres

Ievhen Batchinsky (Bachynskiy) was born in Katerynoslav. He was imprisoned for revolutionary activities in St. Petersburg in 1908 and escaped to Western Europe. Active in the Paris Ukrainian Hromada from 1909-12, he moved to Geneva in 1914 and founded the Ukrainian Hromada there. In 1915-17 he was the representative of the Union for the Liberation of Ukraine and editor of its organ. In 1918 he was appointed consul of the Ukrainian People's Republic and from 1922 served as the official representative of the Ukrainian Autocephalous Church in Western Europe. His personal archive is a valuable source for the study of Ukrainian political history from the late 1890s.

Finding Aid: Being prepared.

National Archives of Canada
395 Wellington Street
Ottawa, Ontario
Canada K1A 0N3

* Antonovych Papers (1887-1975)

Quantity: 1.85 metres

Accession number: MG31 H50

Kateryna Serebriakova was born in Kharkiv in 1887, was educated in Kharkiv, St. Petersburg, and Kiev, and pursued her studies in art in foreign countries. She married Dr. Dmytro Antonovych, a specialist in the history of art. From an early age she was interested in politics and was a member of the Revolutionary Ukrainian Party. In 1924 she

emigrated with her family to Prague where she took an active part in Ukrainian academic and community life. She also published Ukrainian children's literature and exhibited her works of art. Kateryna Antonovych immigrated to Canada in 1949 and continued her artistic, educational and cultural work in the Ukrainian community in Winnipeg. Materials in the archives are from 1910 to 1975.

Finding Aid: Denis Sowitz and Myron Momryk, The Kateryna Antonovych Collection (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 13, 1985), 28 pages.

* Avramenko Papers (1895-1981)

Quantity: 4.8 metres

Accession number: MG31 D87

Vasile (Vasyl) Avramenko began his career in 1920 as a choreographer and dance teacher in Ukraine. He immigrated to Canada in 1926 and began to teach Ukrainian dance in Canada and later in the United States. He also produced a number of Ukrainian films and toured in the United States, Argentina, Brazil and Australia. The collection holds materials from 1921 to 1975.

The collection is restricted.

Finding Aid: File list, 53 pages.

* Dontsov Papers (1883-1973)

Quantity: 4 metres

Accession number: MG31 D130

Dmytro Dontsov was born in 1883 in Melitopil, Ukraine, and studied at the universities of St. Petersburg and Lviv. He was active in Ukrainian political and revolutionary organizations promoting the cause of an autonomous and later independent Ukraine. He was a founding member of the Union for the Liberation of Ukraine in 1914 and later head of the

official news agency of the Ukrainian Hetmanite Government. During the 1920s and 1930s he edited several Ukrainian journals in Lviv and wrote on political themes promoting Ukrainian nationalism. At the end of the Second World War he sought refuge in England and in 1948 immigrated to Canada, where he taught at the Universite de Montreal. He retired in 1953, but continued to write articles and books until his death in Montreal in 1973. The collection contains materials from 1900 to 1976.

The collection is restricted.

Finding Aid: File list, 29 pages.

*Klochko Papers (1902-1986)

Quantity: 3.8 metres

Accession number: MG31 J28

Mikhail Klochko was born in Ukraine and educated in Kiev, Leningrad and Moscow. An engineer, he published many articles and papers on scientific subjects and for his research received many awards, including the Stalin Prize in 1948. During a visit to Canada in 1961, he defected and later received Canadian citizenship. Based in Ottawa, he continued his scientific work and was a consultant for several years. The collection contains materials from 1961 to 1985.

Finding Aid: Finding Aid no. 1785, 50 pages.

*Kysilewska Papers (1869-1956)

Quantity: 4.05 metres

Accession number: MG31 H42

Olena Kysilewska (Kysilevska) was born in Galicia and was a community leader, editor, author, feminist and political figure. She was elected and served as a senator in the Polish Senate (1928-35). After

the Second World War, she immigrated to Canada, and was the first head of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations (SFUZH). Materials in the collection cover the period from 1884 to 1956.

Finding Aid: Denis Sowtis and Myron Momryk, The Olena Kysilewska Collection (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 12, 1985), 35 pages.

* Zhuk Papers (1880-1968)

Quantity: 35.2 metres

Accession number: MG30 C167

Andrij (Andrii) Zhuk was born in Vovchok, a village in the Poltava province, and became involved in illegal Ukrainian political activities in 1899, when he worked in the District Zemstvo Office. He then worked in Poltava and was drafted into the Russian Army in 1901. He became a member of the Revolutionary Ukrainian Party (RUP), which later became the Ukrainian Social-Democratic Labour Party (USDLP). He was elected to the USDLP Central Committee and contributed to the party press. He was imprisoned in 1906 and the next year fled to Austria. In Galicia he continued his work in the USDLP. He was a founding member in 1912 of the Ukrainian Information Committee, which in 1914 was transformed into the Soiuz vyzvolennia Ukrainy (SVU) to work in partnership with the Central Powers in the war against the Russian Empire. Zhuk was active in the SVU in Vienna until 1918, when he became a member of the Ukrainian Ministry of Foreign Affairs. He then worked with the exile centre of the Western Ukrainian People's Republic as editor and journalist. With the outbreak of the Second World War in September 1939, and the arrival of the Soviet armed forces in Lviv, he fled with his family to Vienna, where he lived in retirement until his death in 1968. Materials in the collection cover the period from 1880 to 1968.

Only one file is restricted. Some restrictions on photocopying for conservation reasons.

Finding Aid: Finding Aid no. 1663, 241 pages.

Provincial Archives of Alberta
12845-102 Avenue
Edmonton, Alberta
Canada T5N 0M6

*Chomiak Collection (1905-1984)

Quantity: 1.5 metres

Accession number: 85.191

Michael Chomiak (Mykhailo Khomiak) was born in Stroniatyn in Galicia, and graduated from Lviv University in 1931. In 1928-34 he served on the editorial staff of Dilo. During the Second World War under Nazi occupation he was editor of Krakovski visti, first published in Cracow (1940-4) and then in Vienna (1944-5). He emigrated to Canada in 1948. Of special interest to scholars of Ukrainian history are the materials dealing with the period of the Second World War.

Finding Aid: File list details 590 items.

Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre
620 Spadina Avenue
Toronto, Ontario
Canada M5S 2H4

Of great interest in the Centre's collection are the 546 film rolls, and 34 video cassettes which represent 204,566 feet of film/tape containing interviews with eye-witnesses of the 1932-3 famine in Ukraine. The collection also contains copies of British, Italian and American government reports pertaining to the famine.

Finding Aid: A. L. Szuch, Catalogue to the Textual and Audio-Visual Materials of the Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre (Toronto: Ukrainian Canadian Research and Documentation

Centre, 1989), 335 pages.

**Ukrainian Cultural and Educational Centre
184 Alexander Avenue East
Winnipeg, Manitoba
Canada R3B 0L6**

* Boberskyj Papers (1873-1947)

Quantity: 10 volumes

Ivan Boberskyi (Iwan Boberskyj) was born in Dobrohostiv, studied in Sambir and graduated from Lviv University, whereupon he became a professor of German language and gymnastics. In 1904 he was elected President of the 'Sokil-Bat'ko' athletic association. He was treasurer of the Ukrainian Legion, 1914-18, Chief of the Military Press Department of the Western Ukrainian People's Republic (WUPR), and in 1920 appointed by the WUPR as plenipotentiary for Canada and the USA. In November 1920 he moved to Winnipeg, where as Secretary of the Delegation of the WUPR he oversaw the collection of funds for the WUPR Defence Loan. In 1925 he helped to found the St.Raphael's Ukrainian Immigrants Welfare Association of Canada.

Of interest to scholars of Ukrainian history will be section I, vol. I of his papers: Boberskyj's diary, 1918-19; and section II, vols. 2-5: records of the Delegation of the Western Ukrainian People's Republic (1920-6).

Finding Aid: Jaroslaw Iwanus and Wolodymyr Senchuk, The Iwan Boberskyj Collection (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 23, 1988), 9 pages.

*Koshetz Papers (1875-1944)

Quantity: 28 volumes

Dr. Oleksander Koshetz was born in Romashky, graduated from the Kiev Theological Academy, and then studied at the Lysenko Music and Drama School. Prior to leaving Ukraine in 1919, he taught choral music

at the Kiev Conservatory, conducted the orchestra at the Sadovsky Theatre, and collected Ukrainian folk songs from the Kiev and Kuban regions. He co-founded and conducted the Ukrainian Republican Capella, later renamed the Ukrainian National Choir. For several years the choir toured Europe, North and South America as a means of gaining public support for the Ukrainian People's Republic. After settling in New York, Koshetz devoted his time to composing liturgies, arranging folk songs, and popularizing Ukrainian folksongs.

The collection is relevant to researchers studying Koshetz's impact on 20th-century Ukrainian liturgical music.

Finding Aid: Being prepared.

* St. Raphael's Ukrainian Immigrants Welfare Association of Canada (1925-1938)

Quantity: 10 volumes

The association was founded in Winnipeg in 1925 to assist Ukrainian Catholic settlers who immigrated to Canada. The association had loose ties with its namesake in Lviv. With the advent of the depression (1929-39) the work of St Raphael's ceased.

Of interest to scholars are the case files of immigrants who applied and were assisted in entering Canada (vols. 3-10).

Finding Aid: Jaroslaw Iwanus and Wolodymyr Senchuk, The St. Raphael's Ukrainian Immigrants Welfare Association of Canada Collection (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 21, 1988), 22 pages.

* Ukrainian Cultural and Educational Centre Photo Archives

Of special interest in this collection are the series of glass slides entitled 'The Events of the Last Seven Years in Ukraine, 1914-1920.'

* Ukrainian Cultural and Educational Centre Map Collection

Quantity: 350 sheets

Maps from 1550 to 1990 are to be found in this extensive collection. The most significant part of the holdings, however, is a series of 100 maps from the early 16th century to the 19th century, which includes items by notable European cartographers.

Finding Aid: Some of the more significant maps are described in: Bohdan Kordan, Land of the Cossacks. Antiquarian Maps of Ukraine. An Exhibition from the University of Alberta Map Collection, Ukrainian Cultural and Educational Centre and Private Collections (Winnipeg: Ukrainian Cultural and Educational Centre, 1987), 56 pages.

University Archives
1-9 Rutherford South
University of Alberta
Edmonton, Alberta
Canada T6G 2J4

* Association of Ukrainians in Great Britain and Makoweckyj Collections

Quantity: 105 microfiches (approximately, 10,500 pages)

Accession number: 84-37

Contains documents of the Association of Ukrainians in Great Britain covering the period c. 1945-52 concerning efforts to assist Ukrainian Displaced Persons and European Voluntary Workers. Of interest to researchers of Ukraine's history will be the Makoweckyj collection. Dr. Jakiw Makoweckyj is custodian of a large portion of the archival collection of the Organization of Ukrainian Nationalists (Melnyk faction). A portion of this archive is reproduced on 7 microfiches in the present collection.

Finding Aid: Lubomyr Y. Luciuk, "Finding Aid to the Microfiched Archives of the Association of Ukrainians in Great Britain and the J. Makoweckyj Collection." (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, typescript, no date), 25 pages.

* Holubnychy Collection

Quantity: 15 boxes

Accession number: 79-112

Contains typescripts, manuscripts, and offprints by Dr. Vsevolod Holubnychy (1928-77), a prominent economist and leader of the left-wing faction of the Ukrainian Revolutionary-Democratic Party. Contains correspondence with scholars in the USSR.

Finding Aid: No finding aid is available for this collection, but typed index cards attached to each file provide detailed information about the contents.

*Kazymyra Collection

Quantity: 20 cm. and 5 reels of microfilm

Accession number: 80-20

Contains reproductions of documents from archives in Vienna and Warsaw concerning Ukrainian immigration to Canada from 1896 to 1914.

Finding Aid: B. Z. Kazymyra, "Immigration from the Austro-Hungarian Empire to Western Canada, 1896-1914: Collection of Documents," typescript, 42 pages.

*Lewytzkij Papers

Quantity: 90 cm.

Accession number: 85-89

Contains newspapers and journal articles, reports, speeches, and conference papers by Dr. Borys Lewytzkij (Lewytskyi) (1915-1984), a leading emigre Sovietologist.

Finding Aid: "Borys Lewytskyj Archive," typescript, 12 pages.
* Rudnytsky Papers

Quantity: 12 metres

Accession number: 84-155

Contains research materials, lectures, notes and cassette tapes, notes for conferences and speeches, and personal correspondence (1940-84) of Dr. Ivan Lysiak Rudnytsky, a leading Ukrainian historian who taught at the University of Alberta from 1971 until his death in 1984.

Access to the collection is restricted, and researchers must apply to the donor, Dr. Alexandra Chernenko-Rudnytsky, for permission to use the papers.

Finding Aid: "Dr. Ivan Rudnytsky, Personal Papers, 1940-1984," typescript, 65 pages.

*Tesla Collection

Quantity: 8 cm.

Accession number: 82-5

Contains photographs of selected documents from the Allgemeines Verwaltungsarchiv and the Haus-, Hof-, und Staatsarchiv, Vienna, concerning Ukrainians in Austrian internment camps from 1914 to 1918. The collection was compiled by the Ottawa-based Ukrainian geographer, Dr. Ivan Tesla.

Finding Aid: "Documents on Ukrainian Internment Camps in Austria-Hungary during World War One," typescript, 2 + xvii pages.

*Vassyian Papers

Quantity: 2 boxes

Accession number: 86-12

Contains manuscripts, offprints, and notes by Dr. Iulian Vassyan (1894-1953), an author of philosophical and ideological works and a member of the pre-World War II leadership of the Organization of Ukrainian Nationalists.

Finding Aid: "Archive of Dr. Iulian Vassyan," typescript, 5 pages.

**University of Alberta Map Collection
Department of Geography
University of Alberta**

The University of Alberta has what is probably the most extensive collection of maps of Ukraine in Canada.

Finding Aid: Paul T. Friesen, 'Ukrainian Lands' Maps in the University of Alberta Map Collection: A Cartobibliography (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 24, 1988), 44 pages + 21 appendices.

Bibliography

Friesen, Paul T. 'Ukrainian Lands' Maps in the University of Alberta Map Collection: A Cartobibliography (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 24, 1988), 44 p. and 21 appendices.

Iwanus, J. and Senchuk, W., The Iwan Boberskyj Collection (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 23, 1988), 9 p.

Iwanus, J. and Senchuk, W., The St. Raphael's Ukrainian Immigrants Welfare Association of Canada Collection (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 21, 1988), 22 p.

Kordan, B. Lands of the Cossacks: Antiquarian Maps of Ukraine. An Exhibition from the University of Alberta Map Collection, Ukrainian Cultural and Educational Centre and Private Collections (Winnipeg: Ukrainian Cultural and Educational Centre, 1987), 56 p.

Sowtis, D. and Momryk, M., The Olena Kysilewska Collection (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 12, 1985), 36 p.

Sowtis, D. and Momryk, M., The Kateryna Antonovych Collection (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 13, 1985), 28 p.

Szuch, L., Catalogue to the Textual and Audio-Visual Materials of the Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre (Toronto: Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre, 1989), 335 p.

Архівна україніка в Канаді

Виявлення і збереження джерельної спадщини українського народу значно ускладнене надзвичайною фрагментарністю масиву джерел з національної історії - вони сконцентровані не лише на етнічних землях України, але й розпорошені далеко за її межами. Це сталося перш за все через те, що протягом століть українські території входили до складу різних держав, і на українських землях функціонували політичні структури з адміністративними центрами, розташованими здебільшого поза межами України.

Трагічні політичні катаклізми, жорстоке пригнічення української національної культури і переслідування її діячів, характерні для новітньої історії, призвели до широкомасштабної еміграції як українців, так і представників інших етносів - здебільшого тих, які брали активну участь у політичному, науковому та культурному житті на Україні. Серед емігрантів було немало таких, хто забирав з собою на чужину значну кількість давніх чи тогочасних матеріалів, що стосувалися насамперед їхніх родин, але водночас були джерелами з політичного, економічного, наукового і культурного життя народу.

Нащадки емігрантів, які адаптувалися до життя в нових умовах, не завжди могли адекватно оцінити історико-культурне значення залишків офіційних архівів, листування, інших фамільних паперів, що були вивезені їхніми батьками за кордон. Лише незначна частина емігрантських рукописних зібрань потрапила на постійне зберігання до державних архівів. Значно більше їх і досі зберігається по шухлядах, підвалах та горищах. Ці матеріали ще чекають на своїх дослідників та турботу про збереження для майбутніх поколінь.

Виявлення, облік, описання і збереження таких зібрань - благородна, але надзвичайно складна справа. Запропонований нещодавно відродженою Археографічною комісією Академії наук УРСР проект підготовки серії довідників, які б розкривали зміст рукописної україніки за межами України, можна реалізувати лише спільними зусиллями багатьох бібліографів, архівістів та археографів-україністів з різних країн.

Канада посідає перше місце в діаспорі по кількості українців. Не випадково вона стала першою країною, де був підготовлений цей попередній контрольний перелік рукописної україніки, що зберігається в державних архівних та бібліотечних сховищах. Пропонований до уваги читачів довідник - лише перший крок, який може стати і вихідним пунктом на шляху створення Зведеного каталогу рукописної україніки в країнах світу.

Упорядник поставив за мету подати основну інформацію про склад кожного рукописного зібрання, його походження і долю,

пов'язану з життям і діяльністю тих чи інших осіб. Подаються також бібліографічні відомості про спеціальну довідкову літературу щодо окремих зібрань та колекцій.

Довідник охоплює 21 збірку, що зберігаються лише в шістьох інституціях - двох державних архівах, двох університетах і двох українських громадських організаціях. Сподіваємося, що з часом, за рахунок удоступнення приватних архівів, виявлення й описання українських рукописних колекцій громадських та державних установ і організацій Канади, поданий нижче перелік матеріалів зростатиме.

Патріція Кеннеді Грімстед (Український науковий інститут
Гарвардського університету)
Геннадій Боряк (Археографічна комісія АН УРСР)

**АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
В КАНАДІ**

Попередній анотований перелік

Уклав

Богдан Кравченко

**Канадський інститут українських студій
Альбертський університет
Едмонтон, Альберта
Канада**

(Травень, 1990 р.)

Від укладача

Цей попередній контрольний перелік був підготовлений на прохання Археографічної комісії Української Академії Наук в Києві. Його мета проста: почати інвентаризацію архівних сховищ Канади, в яких є документи, що стосуються історії України. Сюди не ввійшли матеріали щодо історії українців за межами України.

Висловлюємо подяку архівістам та бібліотекарям, що надали нам необхідну інформацію. Усіх, хто має відомості про архіви з історії України, просимо зв'язатися з укладачем.

*Богдан Кравченко,
Канадський інститут українських студій*

Canadian Institute of Ukrainian Studies
352 Athabasca Hall
University of Alberta
Edmonton, Alberta
Canada T6G 2E8

(tel.: 403-492-2972
fax: 403-492-4967)

Бібліотека Карлтонського університету

**Carleton University Library
Ottawa, Ontario
Canada K1S 5B6**

* *Колекція Бачинського (1885-1978)*

Обсяг: 115 м

Євген Бачинський народився в Катеринославі (нині Дніпропетровськ). Був ув'язнений за революційну діяльність у Петербурзі в 1908 р.; врятувався втечею до Західної Європи. Працював у Паризькій Українській Громаді в 1909-1912 рр.; 1914 р. перебрався до Женеви і заснував тут Українську Громаду. В 1915-1917 рр. входив до складу Союзу Визволення України (далі - СВУ) і був редактором його друкованого органу „Вістник СВУ“. 1918 р. призначений консулом Української Народної Республіки; з 1922 р. був офіційним представником Української Автокефальної Православної Церкви в Західній Європі.

Архів є важливим джерелом для вивчення української політичної історії, починаючи з кінця 1890-х рр.

Повідкова література: готується.

Національний архів Канади

**National Archives of Canada
395 Wellington Street
Ottawa, Ontario
Canada K1A 0N3**

* *Папери Антонович (1887-1975)*

Обсяг: 1,85 м

Регстраційний номер: MG31 H50

Катерина Антонович (Серебрякова) народилася в Харкові 1887 р. Навчалася в Харкові, Петербурзі та Києві, потім продовжила своє художнє навчання за кордоном. Вийшла заміж за д-ра Дмитра Антоновича, історика-мистецтвознавця. З раннього віку цікавилася

політикою; була членом Революційної Української партії. Восени 1923 р. разом з дітьми виїхала до чоловіка у Прагу, де брала активну участь в українському науковому й громадському житті. Займалася також виданням української двujęчної літератури; виставляла власні художні роботи. 1949 р. Катерина Антонович емігрувала до Канади, де продовжила свою художню та культурно-освітню роботу в українській громаді у Вінніпезі.

Є архівні матеріали за 1910-1975 рр.

Довідкова література: *Sowtis D., Momryk M. The Kateryna Antonovych Collection/ Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 13. - Edmonton: CIUS, 1985. - 28 p.*

* *Папери Авраменка (1895-1981)*

Обсяг: 4,8 м

Реєстраційний номер: MG31 D87

Василь Авраменко почав свою кар'єру на Україні 1920 р. як хореограф і вчитель танців. 1926 р. емігрував до Канади, де викладав український танок (спершу в Канаді, потім - у США). Також створив декілька українських фільмів; мандрував по Сполучених Штатах, Аргентині, Бразилії та Австралії.

У колекції зберігаються матеріали за 1921-1975 рр.

Доступ обмежений.

Довідкова література: Опис (File list), 53 с.

* *Папери Донцова (1883-1973)*

Обсяг: 4 м

Реєстраційний номер: MG31 D130

Дмитро Донцов народився 1883 р. у Мелітополі. Навчався в університетах Петербурга і Львова. Брав участь в українських політичних та революційних організаціях, підтримував ідею автономної, а згодом - незалежної України. Був одним з фундаторів СВУ (1914), очолював відділ новин гетьманського уряду (1918). У 1922-1939 рр. редагував у Львові часопис „Літературно-науковий вістник“ (з 1933 р. - „Вістник“). Автор праці „Націоналізм“ (1926), брошур, численних публіцистичних писань.

Був ідеологом екстремістського крила українського націоналізму. Наприкінці Другої світової війни оселився в Англії, 1948 р. емігрував до Канади, де викладав у Монреальському університеті. Вийшов у відставку 1953 р. Продовжував писати статті й книги до своєї смерті в Монреалі (1973).

Колекція містить матеріали за 1900-1976 рр.

Доступ обмежений.

Довідкова література: Опис (File list), 29 с.

* *Папери Клочка (1902-1986)*

Обсяг: 3,8 м

Реєстраційний номер: MD31 J28

Михайло Клочко народився на Україні, навчався в Києві, Ленінграді та Москві. За фахом інженер, він опублікував багато наукових статей та доповідей. За дослідницьку роботу отримав багато нагород, в тому числі Сталінську премію (1948). Під час візиту до Канади 1961 р. він залишився там, пізніше отримав канадське громадянство. Проживаючи в Оттаві, продовжував наукову роботу, кілька років був консультантом.

Колекція містить матеріали за 1961-1985 рр.

Довідкова література: Опис (Finding Aid no. 1785), 50 с.

* *Папери Кисілевської (1869-1956)*

Обсяг: 4,05 м

Реєстраційний номер: MG31 H42

Олена Кисілевська народилася в Галичині. Була відомим редактором, громадським та політичним діячем, брала участь у феміністичному русі. Сенатор у Польському Сеймі (1928-1935). Після Другої світової війни емігрувала до Канади. Була першим головою Всесвітньої Федерації українських жіночих організацій (SFUZH).

Матеріали колекції охоплюють період 1884 - 1956 рр.

Довідкова література: *Swytis D., Momryk M. The Olena Kysilewska Collection/ Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 12. - Edmonton: CIUS, 1985. - 36 p.*

* *Папери Жука (1880-1968)*

Обсяг: 35,2 м

Реєстраційний номер: MG30 C167

Андрій Жук народився в селі Вовчок Полтавської губернії. З 1899 р., працюючи в земській управі, бере участь у нелегальному українському політичному русі. Згодом працював у Полтаві. 1901 р. був взятий до армії. Член Революційної Української партії (РУП), яка потім дістала назву Української Соціал-Демократичної робітничої партії (УСДРП). Був обраний до Центрального Комітету УСДРП, працював у партійній пресі. 1906 р. був ув'язнений; наступного року втік до Австрії. У Галичині продовжив роботу в УСДРП. 1912 р. був одним із фундаторів Українського Інформаційного Комітету (з 1914 р. - СВУ), який ставив за мету спільну з австро-німецьким блоком боротьбу проти Російської імперії у війні, що почалася. Працював в СВУ у Відні до 1918 р., коли став членом Українського Міністерства закордонних справ. Згодом працював у закордонному центрі Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР) як видавець і журналіст. 1930 р. повертається до Львова, де бере участь в українському кооперативному русі. У вересні 1939 р., коли почалася Друга світова війна і Радянська армія увійшла до Львова, він з родиною втік до Відня. Помер у 1968 р.

Матеріали колекції охоплюють період 1880 - 1938 рр.

Лише одна справа в обмеженому користуванні. Декілька справ з огляду на фізичний стан не підлягають фотокопіюванню.

Довідкова література: Опис (Finding Aid no. 1663), 241 с.

Архів провінції Альберти

Provincial Archives of Alberta
12845-102 Avenue
Edmonton, Alberta
Canada T5N 0M6

* *Колекція Хом'яка (1905-1984)*

Обсяг: 1,5 м
Реєстраційний номер: 85.191

Михайло Хом'як народився в Стронятині (Галичина). Закінчив Львівський університет (1931). У 1928-1934 рр. працював головним редактором „*Діла*“. Під час Другої світової війни за нацистської окупації був редактором „*Краківських вістей*“, які спочатку видавалися в Кракові (1940-1944), згодом - у Відні (1944-1945). Емігрував до Канади 1948 р.

Особливий інтерес для дослідників української історії мають матеріали періоду Другої світової війни.

Довідкова література: Опис (File list), 590 позицій.

Український дослідницький та документаційний центр у Канаді

Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre
626 Spadina Avenue
Toronto, Ontario
Canada M5S 2H4

Найбільш цікавими в колекції Центру є 546 фільмових роликів та 34 відеокасети, які нараховують 204566 футів плівки із свідченнями очевидців голодомору 1932-1933 рр. на Україні. Колекція також включає копії англійських, італійських та американських урядових повідомлень про голодомор.

Довідкова література: *Szuch A. L. Catalogue to the Textual and Audio-Visual Materials of the Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre. - Toronto: Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre, 1989. - 335 p.*

Український культурно-освітній осередок

Ukrainian Cultural and Educational Centre
184 Alexander Avenue East
Winnipeg, Manitoba
Canada R3B 0L6

* Папери Боберського (1873-1947)

Обсяг: 10 томів

Іван Боберський народився в Доброгостові (Галичина). Навчався в Самборі, закінчив Львівський університет, після чого став професором німецької мови та гімнастики. 1904 р. був обраний президентом атлетичного товариства „Сокіл-Батько“. Був скарбником Легіону Українських Січових Стрільців (1914-1918), головою Відділу військової преси ЗУНР. 1920 р. був призначений повноважним представником ЗУНР у Канаді та США. У листопаді 1920 р. переїздить до Вінніпегу, де як секретар делегації ЗУНР наглядає за збиранням коштів для позицй і на потреби оборони ЗУНР. 1925 р. допоміг заснувати Асоціацію добробуту українських емігрантів Св.Рафаеля в Канаді.

Особливий інтерес для істориків України матимуть матеріали секції I (том I): щоденник Боберського (1918-1919); та секції II (томи 2-5): нотатки делегації ЗУНР (1920-1926).

Довідкова література: Iwanus Ja., Senchuk W. The Iwan Boberskyj Collection/ Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 23. - Edmonton: CIUS, 1988. - 9 p.

* Папери Кошеця (1875-1944)

Обсяг: 28 томів

Д-р Олександр Кошець народився 14 вересня 1875 р. в селі Ромашках на Київщині, закінчив Київську духовну академію (1901), потім навчався у музичній та драматичній школі Лисенка (1908-1910). До свого від'їзду з України в 1919 р. викладав хорову музику в Київській консерваторії, був диригентом оркестру в театрі Садовського, збирав українські народні пісні на Київщині й Кубані. Співзасновник та диригент Української Республіканської капели, яка пізніше дістала назву Український національний хор. Кілька років хор мандрував по Європі, Північній та Південній Америці для того, щоб заручитися громадською підтримкою справи

Української Народної Республіки. Оселившись в Нью-Йорку (1926), Кошець зайнявся складанням літургій, аранжувань народних пісень та їх популяризацією. Автор мемуарів „З піснею через світ“. 1941 р. переїхав до Вінніпегу, де і помер 21 вересня 1944 р.

Матеріали колекції особливо цікаві з точки зору впливу Кошеця на українську літургичну музику ХХ століття.

Довідкова література: готується.

* *Асоціація добробуту українських емігрантів Св. Рафаеля в Канаді (1925-1938)*

Обсяг: 10 томів

Асоціація була створена 1925 р. у Вінніпезі для допомоги українським емігрантам-католикам у Канаді. Мала широкі зв'язки з подібними організаціями у Львові. З початком депресії (1929-1939) вона припинила свою діяльність.

Цікавими для дослідників можуть бути справи емігрантів, яким надали допомогу при в'їзді до Канади (томи 3-10).

Довідкова література: *Iwanus Ja., Senchuk W. The St. Raphael's Ukrainian Immigrants Welfare Association of Canada Collection/ Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 21. Edmonton: CIUS, 1988. - 22 p.*

* *Фотоархів Українського культурно-освітнього осередку*

Особливий інтерес у цій колекції має серія слайдів на склі під загальною назвою „Події останніх семи років на Україні, 1914-1920“.

* *Колекція карт Українського культурно-освітнього осередку*

Обсяг: 350 арк.

Містять карти за 1550 - 1990 рр. Найвизначнішу частину колекції складає серія з 100 картографічних праць видатних європейських картографів початку XVI - XIX ст.

Довідкова література: *Kordan B. Lands of the Cossacks: Antiquarian Maps of Ukraine. An Exhibition from the University of Alberta Map Collection, Ukrainian Cultural and Educational Centre and Private Collections. - Winnipeg: Ukrainian Cultural and Educational Centre, 1987 - 56 p. (Описані деякі найвизначніші карти).*

Архів Альбертського університету

University Archives
1-9 Rutherford South
University of Alberta
Edmonton, Alberta
Canada T6G 2J4

* *Колекції Товариства українців у Великобританії та Маковецького*

Обсяг: 105 мікрофіш (близько 10 500 арк.)

Реєстраційний номер: 84-37

Містять документи Товариства українців у Великобританії періоду 1945-1952 рр., що стосуються допомоги українським переміщеним особам та європейським добровільним робітникам.

Цікава для дослідників української історії колекція Маковецького. Д-р Яків Маковецький зберігає більшу частину архівної колекції Організації Українських Націоналістів (мельниківців). У колекції представлена частина цього архіву на 7 мікрофішах.

Довідкова література: *Luciuk L. Y. Finding Aid to the Microfiched Archives of the Association of Ukrainians in Great Britain and the J. Makoweckyj Collection [машинопис], 25 p.*

* *Колекція Голубничого*

Обсяг: 15 коробок
 Реєстраційний номер: 79-112

Містить рукописи, машинописні тексти та відбитки праць д-ра Всеволода Голубничого (1928-1977), видатного економіста та лідера лівої фракції Української Революційно-Демократичної партії, автора численних праць про радянську регіональну економіку, українсько-російські економічні відносини, українську економічну та політичну історію тощо. Народився 5 червня 1928 р. в Богодухові на Харківщині. З 1951 р. мешкав у США. Помер 10 квітня 1977 р. у Нью-Йорку.

У колекції є також кореспонденція з дослідниками з СРСР.

Повідкова література: машинописні алфавітні покажчики до кожної справи з детальною інформацією про зміст.

* *Колекція Казимири*

Обсяг: 0,2 м та 5 котушок мікрофільмів
 Реєстраційний номер: 80-20

Містить репродукції документів з віденських та варшавських архівів щодо еміграції українців до Канади у 1896-1914 рр.

Повідкова література: *Kazytura B.Z. Immigration from the Austro-Hungarian Empire to Western Canada, 1896-1914: Collection of Documents [машинопис]*, 42 р.

* *Папери Левицького*

Обсяг: 0,9 м
 Реєстраційний номер: 85-89

Містить газетні та часописні статті, доповіді, промови та папери д-ра Бориса Левицького (1915-1984), провідного радіолога на еміграції.

Повідкова література: *Borys Lewytskyj Archive [машинопис]*, 12 р.

* Папери Рудницького

Обсяг: 12 м

Реєстраційний номер: 84-155

Містить наукові матеріали, лекції, нотатки та магнітофонні записи, нотатки до конференцій та промов, особисте листування (1940-1980) д-ра Івана Л. Рудницького, визначного українського історика, який викладав в Альбертському університеті з 1971 р. до своєї смерті в 1984 р.

Користування архівом обмежене; за дозволом дослідники мають звертатися до дарительки, д-ра Олександри Черненко-Рудницької.

Довідкова література: *Dr. Ivan Rudnysky. Personal Papers, 1940-1984* [машинопис], 65 р.

* Колекція Теслі

Обсяг: 0,08 м

Реєстраційний номер: 32-5

Містить фотографії вибраних документів з *Allgemeines Verwaltungsarchiv ma Haus-, Hof-, und Staatsarchiv* (Відень), що стосуються українців, інтернованих в австрійських таборах (1914-1918). Колекцію зібрав український географ з Оттави д-р Іван Тесля.

Довідкова література: *Documents on Ukrainian Internment Camps in Austria-Hungary during World War One* [машинопис], 2 + XVII р.

* Папери Вассіяна

Обсяг: 2 коробки

Реєстраційний номер: 86-12

Містить рукописи, відбитки філософських та ідеологічних праць і нотатки д-ра Юліана Вассіяна (1894-1953), члена передвоєнного проводу Організації Українських Націоналістів.

Довідкова література: *Archive of Dr. Iullian Vassyian* [машинопис], 5 р.

Колекція карт Альбертського університету

**University of Alberta Map Collection
Department of Geography
University of Alberta**

Одна з найзначніших колекцій карт України в Канаді.

Довідкова література: *Friesen Paul T.* „Ukrainian Lands“ Maps in the University of Alberta Map Collection: A Cartobibliography/ Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 24. - Edmonton: CIUS, 1988. - 44 p. + 21 app.

Бібліографічний перелік*

- Friesen Paul T.* „Ukrainian Lands“ Maps in the University of Alberta Map Collection: A Cartobibliography/ Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 24. - Edmonton: CIUS, 1988. - 44 p. + 21 app.
- Iwanus J., Senchuk W.* The Iwan Boberskyj Collection/ Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 23. - Edmonton: CIUS, 1988. - 9 p.
- Iwanus J., Senchuk W.* The St. Raphael's Ukrainian Immigrants Welfare Association of Canada Collection/ Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 21. - Edmonton: CIUS, 1988. - 22 p.
- Kordan B.* Lands of the Cossacks: Antiquarian Maps of Ukraine. An Exhibition from the University of Alberta Map Collection, Ukrainian Cultural and Educational Centre and Private Collections. - Winnipeg: Ukrainian Cultural and Educational Centre, 1987. - 56 p.
- Sowtis D., Momryk M.* The Olena Kysilewska Collection / Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 12. - Edmonton: CIUS, 1985. - 36 p.
- Sowtis D., Momryk M.* The Kateryna Antonovych Collection / Canadian Institute of Ukrainian Studies, Research Report no. 13. - Edmonton: CIUS, 1985. - 28 p.
- Szuch A. L.* Catalogue to the Textual and Audio-Visual Materials of the Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre. - Toronto: Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre, 1989. - 335 p.

* Охоплює всі опубліковані довідники, що стосуються включених до переліку колекцій.

Зміст

Архівна україніка в Канаді	5	21
Архівні матеріали з історії України в Канаді:		
Попередній анований перелік	7	23
Від укладача	8	24
Бібліотека Карлтонського університету	9	25
Національний архів Канади	9	25
Архів провінції Альберти	13	29
Український дослідницький та документаційний центр у Канаді	13	29
Український культурно-освітній осередок	14	30
Архів Альбертського університету	16	32
Колекція карт Альбертського університету	19	35
Бібліографічний перелік	20	36

· Підписано до друку 22.08.90. Формат 60x84 1/16
 Ум.друк.арк. 2,32 Обл.вид.арк. 2,5
 Тираж 300. Зам. 640.1990 г. Ціна 1 крб.

Поліграф. д-ця Ін-ту історії АН УРСР
 Київ-1, Кірова, 4

Археографічна комісія АН УРСР,

що готує перший випуск відродженого видання -

"Український археографічний щорічник"

(попередня назва - "Український археографічний збірник". -

Київ, 1926-1930. - Вип. 1-3),

запрошує українців - бібліографів, археографів та архівістів - до участі у цьому виданні.

Узагальнення багаторічного досвіду публікації документів і пам'яток з історії України в діаспорі і ознайомлення з ними широкого загалу має непересічне значення для української археографії і в цілому для української культури. З огляду на це редакційна колегія охоче опублікує на сторінках щорічника нариси діяльності та огляди археографічних доробків осередків українознавчих студій, що діяли за межами України з 20-х років нашого століття і продовжують діяти в наш час.

Матеріали, що надходять до редколегії, складатимуть спеціальний розділ щорічника.

Крім цього, у виданні друкуються джерелознавчі та історіографічні дослідження, присвячені документальним, наративним, епістолярним та іншим пам'яткам. Вміщено статті і повідомлення із спеціальних історико-філологічних дисциплін, висновки яких мають важливе значення для археографії (архівознавство, текстологія, дипломатика, кодикологія, палеографія, історія паперу, хронологія та ін.).

У спеціальному розділі публікуються невідомі джерела та пам'ятки „малих жанрів“.

Особлива увага приділяється висвітленню забутих і фальсифікованих сторінок історії України.

Обсяг поданих до друку матеріалів не обмежується.

Просимо звертатися з пропозиціями, а також за додатковою інформацією за адресою:

252001, Київ, вул. Кірова, 4

Археографічна комісія Академії наук УРСР

Редколегія "Українського археографічного щорічника"

Телефон: (044) 228-1234, 228-5221

Телекс: 131376 IDEA

Факс: (044) 224-3243

SFMT E-mail: manuscript

Археографічна комісія АН УРСР

ДЛЯ НОТАТОК

Зам. 01519.